

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7 Vtrum pueri Iudæorum sint baptizandi inuitus parentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

AD TERTIUM dicendum, q̄ interior infinis, quo Christus poterat se manifestare sine miraculis exterioribus, pertinet ad virtutē primæ unitatis, quæ interiori hominem illuminat & docet.

AD QUARTUM dicendum, q̄ miracula uisibilia sunt virtute diuina ad cōfirmationem virtutis fidei: unde dicitur Marci ultimo de Apostolis, q̄ prædicauerunt ubique, Domino cooperante, & sermone confirmante sequentibus signis. Non autem sunt miracula semper ad demonstrandum gratiā eius, per quem miracula fiunt. & ideo potest cōtingere q̄ aliquis gratiam gratum facientem non habens, miracula faciat: sed hoc contingere non potest, quod aliquis falsam doctrinam annuntians, uera miracula faciat, quæ nisi uirtute diuina fieri non possunt. Sic enim Deus esset falsitatis testis, qd̄ est impossibile. Cum ergo Christus se filium Dei diceret, & æqualem Deo, hanc eius doctrinam cōprobabant miracula quæ faciebat, cē Deus. Petrus autem licet eadem, uel maiora miracula faceret, non probabatur esse Deus, sed per ea cōprobabatur, q̄ Christus esset Deus: quia Petrus non predicabat seipsum, sed Iesum Christum esse Deum.

ARTICVLVS VII.

Utrum pueri Iudeorum sint baptizandi inuitis parentibus.

Ar. 29. 22. q. 19. art. 2. & 3. q. 5. 68. art. 10. o. & art. 49.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod pueri Iudeorum sint baptizandi inuitis parentibus. Maius enim est uinculum matrimoniale, quam ius paternæ potestatis, quia paternæ potestas potest per hominem solui, cum filius familiam emancipatur: uinculum autem matrimoniale non potest solui per hominem, secundum illud Matth. 19. Quos Deus coniunxit, homo non separet: sed propter infidelitatem soluitur uinculum matrimoniale. dicit enim Apostolus 1. ad Cor. 7. quod si infidelis discedit, discedat: non enim seruituti est subiectus frater aut foror in huiusmodi. & canon dicit q̄ si coniunx infidelis non uult cohabitare sine contumelia creatoris, quod alter coniugum non debet ei cohabitare. ergo multo magis propter infidelitatem tollitur ius paternæ potestatis: sic ergo infideles Iudæi non habent ius paternæ potestatis in suos filios. possunt ergo eorum filii baptizari eis inuitis.

Præ. Magis debet homini subueniri contra periculum mortis æternæ, quam contra periculum mortis temporalis: sed si aliquis uideret hominē in periculo mortis temporalis, & ei non ferret auxilium, peccaret. cum ergo pueri Iudeorū, & aliorum infidelium sint in periculo mortis æternæ si parentibus relinquantur, qui eos in sua fidelitate informant, uidetur quod sint eis auferendi, & baptizandi, & in fide instruendi.

Præ. Filii seruorum sunt serui, & in potestate dominorum: sed Iudæi sunt serui regum & principum, ergo & filii eorum. reges ergo & principes habent potestatem de filiis Iudeorum facere quod uoluerint. nulla ergo esset iniuria, si baptizarentur inuitis parentibus.

Præ. Quilibet homo magis est Dei, a quo habet animam, quā patris carnalis, a quo habet corpus: non est ergo iniustum, si pueri Iudeorum carnalibus parentibus auferantur, & Deo per baptismum consecrentur.

Præ. Baptismus est efficacior ad salutē, quā predicatio, quia per baptismum statim tollitur peccati macula & reatus peccati, & aperitur ianua celi: sed si periculum sequatur ex defectu predicacionis, imputatur

ei qui non predicauit, ut habetur Eze. 3. & 33. de eo qui uidet gladium uenientem, & nō inuenerit uerba. ergo multo magis si pueri Iudeorum damnentur pro defectu baptismi, imputatur ad peccatum eis, qui potuerunt baptizare, & non baptizauerunt.

SED CONTRA. Nemini faciendi est iniuria. Fieret autem Iudæis iniuria, si eorum filii baptizarentur eis inuitis, quia amitteret ius paternæ potestatis in filios iam fideles. ergo eis inuitis nō sunt baptizandi.

RESPON. Dicendum, q̄ maximam auctoritatem habet ecclesiæ consuetudo, quæ semper est in omnibus emulanda, quia & ipsa doctrina catholicorum doctorum ab ecclesiā auctoritatem habentem de magis est standum consuetudini ecclesiæ, quā uel auctoritati Au. uel Hier. uel cuiuscumq̄ doctoris. Hoc autem ecclesiæ usus numquam habuit, q̄ Iudeorum filii inuitis parentibus baptizarentur, quamuis fuerint retroactis temporibus multi catholici principes potentissimi, ut Constantinus, Theodosius, & alii plures, quibus familiares fuerunt sanctissimi Episcopi, ut Siluester Constantino, & Ambrosius Theodosio, quæ nullo modo præsumissent ab eis inpetrare, si hoc esset consensum rationi: & ideo periculosum uideatur hanc assertionem de nouo inducere, ut præter consuetudinem in ecclesiā hætenus obseruatam Iudeorum filii inuitis parentibus baptizentur. Et huius ratio est duplex, una quidem propter periculum fidei. Si enim pueri nondum usum rationis habentes baptismum suscipiant, post modum cum ad perfectam etate perueniant, de facili possent a parentibus induci, ut relinquerent quod ignorantes susceperant, quod uerteretur in fidei detrimentum. Alia uero ratio est, quia repugnat iustitiæ naturali. Filius enim naturaliter est aliquis patris, & primo quidem a patre non distinguitur secundum corpus, quādiu in matris utero cōtinetur. Postmodum uero postquam ex utero egreditur, antequam usum liberi arbitrii habeat, cōtinetur sub parentum cura, sicut sub quodam spiritali utero. Quādiu enim usum rationis non habet puer, non differt quantum ad ea quæ agit ab animali irrationali. Unde sicut bestia uel equus iure gentium, uel ciuili est possessio, ut utatur eo cum uoluerit, sicut proprio instrumento: ita de iure naturali est, quod filius antequam habeat usum rationis, sit sub cura patris: unde contra iustitiam naturalem esset, si puer antequam habeat usum liberi arbitrii, a cura parentum subtraheretur, uel de eo aliquid orderetur inuitis parentibus.

Postquam autem incipit habere usum liberi arbitrii, iam incipit esse suus, & potest quantum ad ea que sunt iuris diuini, uel naturalis sibi ipsi pronuntiare, & tunc est inducendus ad fidem non coactione sed per suasionem, & potest etiam inuitis parentibus sentire fidei & baptizari, non autem antequam habeat usum rationis. Unde de pueris antiquorum patrum dicitur, q̄ saluabantur in fide parentum, per quod dicitur intelligi, q̄ ad parentes pertinet providere filiis de sua salute, præcipue antequam habeant usum rationis.

AD PRIMUM ergo dicendum, q̄ in uinculo matrimoniali uterque coniugum habet usum liberi arbitrii, & uterque potest inuito altero fidei a se sentire: sed hoc non habet locum in puero antequam habeat usum rationis, sed postquam habet usum rationis, tunc tenet similitudo, si conuerti uoluerit.

AD II. dicendum, quod a temporali non est aliquid eripiendus cōtra ordinem iuris ciuilis, puta, si aliquis a suo iudice cōdēnetur ad mortē, nullus dicit eum uolenter eripere, unde nec aliquis debet

frumpere ordinem iuris naturalis, quo filius est sub cura patris, vt eum liberet à periculo mortis aeternae.

AD TERTIVM dicendum, quòd Iudaei sunt serui principum seruitute civili, quae non excludit ordinem iuris naturalis, vel diuini.

AD IIII. dicendum, quòd homo ordinatur ad Deum per rationem, per quam Deum cognoscere potest, vnde puer aetate quam vsum rationis habeat, naturali ordine ordinatur in Deum per rationem parentum, quorum cura naturaliter subiacet, & secundum eorum dispositionem sunt circa ipsum diuina agenda.

AD V. dicendum, quòd periculum quod sequitur ex praedicatione omnia nulli imminet, nisi ei cui est commissum praedicationis officium, vnde in Ezech. praemittit. Speculatorem dedi te filiis Israel: proinde aetate pueri infidelium de sacramentis salutis pertinet ad parentes eorum, vnde eis imminet periculum propter subtractionem sacramentorum, si eorum paruuli detrimentum salutis patiantur.

ARTICVLVS VIII.

Vtrum propter consuetudinem aliqui de obligantur a iure reddendi decimas.

AD TERTIVM sic procedit. Videtur quòd propter consuetudinem aliqui deobligantur a iure reddendi decimas. Magis. n. est accipere decimas, quam non dare: sed propter consuetudinem in aliquibus terris aliqui milites accipiunt decimas, & hoc ab ecclesia tolleratur. ergo multo magis propter consuetudinem aliqui deobligantur vt decimas non soluant, neque soluere teneantur.

SED CONTRA. Ius diuinum non aboletur per distinetudinem: sed decimae debentur de iure diuino. ergo per distinetudinem non aboletur ius reddendi decimas. teneatur ergo homines reddere decimas contraria consuetudine non obstante.

RESPON. Dicendum, quòd ea quae sunt de iure positiuo, per distinetudinem abolerentur. Ea vero quae sunt a iure naturali, vel de iure diuino, nulla distinetudine aboleri possunt. Nulla. n. distinetudine fieri potest, vt fit licitum furari, vel machari. Est ergo considerandum ad propositam quaestionem, vtrum dare decimas, sit de iure diuino, vel de iure positiuo humano. Ius autem diuinum in nouo & in veteri testamento continetur. Et quidem non apparet in nouo testamento aliquod praecipuum datu de decimis soluendis, in doctrina dico Evangelica, vel Apostolica. Qd. n. dicit Mat. 23. de solutione decimarum, hoc oportuit facere, & illa non omittite, & quod dicit Pharisaeus. Luc. 18. Decimas de oïum quae possideo, magis videtur ad statum veteris testamenti pertinere, quam obseruantiae noui testamenti formam imponere. In veteri autem testamento triplex genus praecipuorum erat. Quaedam enim erant praecipua moralia, quaedam iudicialia, quaedam caeremonialia. Praecipua moralia sunt quae sunt indita naturali rationi, ad quae homines omni tempore obligantur, vt Honora patrem & matrem, Nō me chaberis, Non furtum facies, & similia. Praecipua autem iudicialia sunt, per quae iudicia exercebantur, puta, si quis furaretur vnam ouem, redderet quatuor, & huiusmodi praecipua non sunt indita rationi naturali: non. n. ratio naturalis habet, quòd ille qui furatur ouē, magis reddat quatuor quam tres, vel unam: sed tamen per huiusmodi praecipua dertemur naturae morale praecipuum. Habet. n. ratio naturalis

A quod ille qui furatur, debeat puniri: sed quod tali pena puniatur, hoc dertemur naturae per praecipuum iudiciale. Praecipua autem caeremonialia veteris legis sunt, quae pertinent ad obseruantiam diuini cultus, & sunt ordinata ad figurandum aliquod futurum, sicut immolatio agni paschalis figurabat occisionem Christi. Est ergo considerandum, vtrum praecipuum de decimis persoluendis sit mortale, vel iudiciale, vel caeremoniale. Si enim morale, est, ad hoc omnes tenentur, & omni tempore, nulla obstante contraria consuetudine. Sed hoc non est, quia ratio naturalis non dicitur magis quod homo ministris Dei det decimam, quam undecimam, vel nonā partem fructuum. Si autem sit praecipuum iudiciale, non tenentur ad decimas dandas: sicut non tenentur omnes ad iudicandum scdm iudicia in lege veteri conscripta, quia illa iudicialia praecipua sunt specialiter illi populo data consideratis conditionibus eius, non. n. eadem omnibus expediunt. Si autem sit praecipuum caeremoniale non solum non obligaret, sed etiam obseruatum induceret in peccatum: peccaret. n. si quis agnum paschalem immolaret, quia post aduentum veritatis cessauerunt figure.

Dicendum est ergo sicut antiqui magistri dixerunt, quod quaedam praecipua legis sunt pure moralia, vt, Non occides, Non furtum facies: quaedam autem pure sunt caeremonialia, ut immolatio paschalis agni, & circumcisio: quaedam autem sunt media, secundum aliquid moralia, & secundum aliquid caeremonialia, sicut praecipuum de obseruatione labathi est morale quantum ad hoc, quod aliqd tempus quieti deputetur ad vacandum diuinis. Hoc. n. ratio naturalis hēt: sed quòd dies septima sit deputata, hoc est ex determinatione Dei propter aliquam figuram, vnde hoc est caeremoniale. Sic ergo praecipuum de decimis persoluendis est quidem secundum aliquid morale, ut. s. qui pro toto populo diuino obsequio vacant, superne diis populi sustententur, sicut & qui in aliis officiis reipublicae seruiunt, a populo sustentantur, & scdm hunc modum proponitur hoc praecipuum in nouo testamento. Dicit. n. Dominus Matt. 10. Dignus est operarius cibo suo. & Apoc. dicit. 1. ad Cor. 9. Dominus ordinauit, ut qui euangelium enuntiant, de euangelio uiuant, & qui altari deseruiunt, de altari uiuant. Sed quātum ad de terminatum numerum decimae non est de iure naturali, neque est praecipuum morale, sed est caeremoniale, in quātum refertur ad figurandum aliqd circa Christum: vel etiā est iudiciale secundum conuenientiam ad illum populum, in quo multitudo ministrorum tali taxatione opus erat ad ministrorum Dei sustentationem: sic ergo hoc commune, quod est providere ministris Dei in necessariis uitae, est de iure diuino quasi morale praecipuum, & de iure naturali existens. Ad quemlibet autem principem qui potest leges condere, pertinet ius naturale commune per ius positiuum determinare. Nihil. n. est aliud ius positiuum, quam determinatio iuris naturalis, sicut ius naturale hēt, quod malefactor puniatur, sed quod tali pena puniatur, hoc dertemur naturae per ius positiuum. Quia ergo ecclesia habet potestatem condendi legē in his quae pertinent ad cultum Dei, potuit per ecclesiae statutum taxari quantitatem eorum quae sunt danda ministris Dei a populo: & ut esset quaedam consonantia noui & veteris testamenti, statuit ecclesia ut taxatio veteris testamenti seruaretur et in nouo. Vñ omnes tenentur ad decimas uelut nolunt. Posset autem ecclesia statuere, si cau fa subesset, vel in maiori, vel in minori nu. puta, quod daret octaua, Quodlib. S. Tho. B 2 ucl